

Ärendernas mängd, ovanan, okunnigheten om alla allmänna förhållanden måste vålla, att frukterna af densamma icke kunna blifva sådane, man gerna skulle önska. Men en kommande skall medföra större insigt och mindre sjelfförtroende och reformlust. Man är ännu blott yrvaken.

Lagutskottet har begärt Senatens protokoller vid landtdagspropositionernas behandling äfven som komitteernas yttranden. De öfriga utskotten skola följa exemplet. Det sker på grund af § 49 i Regeringsformen. Naturligtvis beviljas begäran, såsom redan i afseende på lagutskottets skett. Otroligt är ej, att man äfven skall komma till Komiteen i S:t Petersburg – af nyfikenhet, om ej af behof.

Regeringen torde böra vara beredd, att säga Ja eller Nej till en del propositioner, ännu under Ständernas sammanvara.

Skulle det ej gå an, att Senaten bemyndigades göra förslag till jemkningar direkt till Ständerna i de fall, der dessa besluta till, öfvikelser från propositionerna. Skall allt gå till S:t Petersburg öfversättas till Ryska o. s. v., så blifva sådane jemkningar nästan omöjliga. Det återstår då endast att afslå och låta saken förfalla eller att bifalla till förslag, hvilkas olämplighet i en eller annan del inses.

Om Herr Grefven behagar genomse 42 §:en i Regeringsformen, så framgår ur den, huru svårt det blir, att åstadkomma något resultat, hvarom Regering och Ständer vore ense. Detta gäller väl förnämligast lagfrågor. Men äfven i ekonomiska ärenden blefve det dock alltid illa, om Regeringen skulle nödgas förfara mot Ständernas önskan. Än värre är, att mot bättre vetande vidtaga förderfliga åtgärder, derföre att Ständerna af misstag påyrkat sådane. Jag måste beklaga, att förslag till ändrad Riksdagsordning icke kom till stånd, och att nu inga Regeringens ombud finnas i stånden, för att lemna upplysningar och inverka på beslutet. Jag tror att sålunda Landtdagen blifvit af vida större gagn, än den nu kan blifva.

192 J. V. SNELLMAN – R. W. EKMAN 22.X 1863

ÅAB, R. W. Ekman's samling

Till Herr Hofmålaren R. W. Ekman i Åbo

Helsingfors den 22 Oktober 1863.

40

Wid skedd anmälan i Kejsrerliga Senaten om det emellan undertecknad Chef för Finans Expeditionen och Herr Hofmålaren träffade aftal, hvarigenom Herr Hofmålaren åtagit sig att för Kejsrerliga Senatens räkning utföra en tafla i olja, föreställande nu pågående landtdags högtidliga öppnande af Hans Majestät Kejsaren å rikssalen i härvarande Kejsrerliga slott den 18. förvikne September, har Kejsrerliga Senaten i nämnde öfverenskommelse gjort det tillägg, att taflan borde af Herr Hofmålaren levereras i Helsingfors och derstädes uppställas i det rum som dertill kommer att anvisas, på det målningen icke må genom ovarsam behandling af fremmande händer lida någon skada. Jemte det Finans Expeditionen får underrätta Herr Hofmålaren härom äfvensom att Herr Hofmålaren för transporten, och den resa hit, Herr Hofmålaren i och för taflans uppställning blir nödsakad företaga, äger beräkna sig särskild ersättning, anhåller Expeditionen det ville Herr Hofmålaren meddela Expeditionen huruvida Herr Hofmålaren är villig

50

åtaga sig omförmälta ytterligare uppdrag att ombesörja taflans transport hit och uppställning härstädes.

Joh. Vilh. Snellman

193 A. ARMFELT – J. V. SNELLMAN 24.X 1863
HUB, JVS handskriftssamling

Rattula den 10

12./24. October 1863

Högädle Herr Senator. m. m.

Tusende tack för Herr Senatorens skrifvelse af den 17:de innevarande October som jag har haft äran emottaga förlidne Tisdag. Jag har icke Helsingfors tidningar och har således ej läst Professor Schaumans artikel hvilken troligen sträfvar efter Popularitet. Denna Popularitet tyckes våra Präster söka med all möjlig ifver. Måtte Gud välsigna dem! Jag delar fullkomligen Herr Senatorens tanke angående ett bemyndigande för Senaten att göra förslag till jemkningar direct till Ständerne i de fall der dessa besluta till afvikelser från Propositionerna, men det bör vara General-Guvernören som hos Majestätet väcker denna fråga och inkommer med ett officielt andragande i ämnet. Vore det intet möjligt för Herr Senatorn att tala därom med Hans Excellence?

I Ryssland följes med spänd nyfikenhet våra Landtdags discussioner äfvensom alla våra tidnings artiklar. Min hustru, som i dessa dagar anländt från Moskwa, berättar att sinnena där hade varit mycket retade i följd af de debatter som hos oss ägt rum i afseende af de 3:ne herrar hvars rättighet att sitta på Landtdagen hade blifvit satt i fråga. En af mina gamla bekanta, som alltid velat Finland väl, yttrad uti ett af sina bref till mig;

»Vos Articles de journaux me donnent la fièvre. Votre *Dagblad* et vos *tidningar* (troligen Helsingfors tidningar) font à Votre pays un mal infini et finiront par indisposer l'Empereur contre un peuple qu'il a traité jusqu'à présent *** gaté. Je comprends parfaitement que Votre Diète ne veut pas que des personnes résidents hors du pays et qui ne peuvent conséquemment plus être au fait de ses besoins ne prennent pas part à des séances où il s'agit de voter de nouvelles loix et de nouveaux impôts, je comprends que la Diète cherche à établir une loix ou un règlement à ce sujet, mais ce n'était pas maintenant le moment de le faire et, en cela, comme en toute chose, c'est le ton qui fait la musique! Mais ce que je ne comprends pas, ce que je ne comprendrai jamais, c'est la rage de vos journalistes de prêcher ce système de séparatisme et d'indépendance en employant des termes qui doivent faire croire un monde entier que la Finlande est hostile à la Russie et que la Finlande a des raisons pour se plaindre de nous qui, jusqu'à présent, ne nous sommes jamais mêlés de ses affaires! La Finlande est un pays conquis qui a été cédé, à la suite d'un traité formel, par la Suède à la Russie et qui fait conséquemment une partie intégrante de l'Empire. L'Empereur Alexandre I:er lui a laissé ses loix, son ancienne forme de Gouvernement, etc. etc. et la Russie a applaudi à cette manière noble et généreuse d'agir de Son Souverain. Mais la Russie ne verra jamais de sang froid, ces prétentions de séparatisme que bien des personnes chez vous semblent proner et désirer, aux quelles l'Empereur ne saurait